century beneath the pavement only one fourth of the premise P was investigated, therefore, the plan of the premise in the 16th century remains vague. The second stone pavement was cobbled in the 17th century, presumedly, after the fire of 1610. Then the plan of the premise underwent changes. Most likely at that time the supports (at least the eastern supports) were destroyed, but the oven remained in the center. To the northern building at the NE corner some unclear structure was added. Its purpose and more exact time of construction will be revealed in the continued investigations going on eastwards from the northern building. Probably its relation to the eastern wing of the northern building will also be disclosed.

In the 17th century, northwards from the northern building of the Palace, the northern wing was constructed. When it happened, we shall know after completion of investigations of the wing and its approaches. It is evident that the wall N of the northern wing was constructed over the former gothic stonework. Its part was found in 2000 as well and was marked as stonework M. The task of the nearest archaeological investigations is to find out when this stonework was built, where it was located in the Lower Castle and what its relationship with the Sovereigns Palace and other buildings was.

Beneath the pavement of the inner yard of the Sovereigns Palace, pregothic stonework M1 was unearthed. Northwards from it, a fragment of stone pavement, a wooden support and sites of six more supports marking the site of a wooden bridge or other structure from the 15th century were found. There also was a two- leveled wooden construction from the beginning of the 14th – the beginning of the 15th centuries and beneath it a layer 30 cm thick with cremated bones and a fragment of wicker necklet. Another layer of 30–70 cm thick containing sherds of plastic rusticated pottery was fixed deeper. Judging from the layers deposited at M1, this stonework was built at the beginning of the 14th century or even earlier – in the 13th century. Thickness of the cultural layer in the yard of the Sovereigns Palace reaches 6 m.

PILIES PAIEŠKOS PLATELIŲ EŽERO PILIES SALOJE

Vladas ŽULKUS

Pilies sala yra žinomiausia iš septynių Platelių ežero salų. XVI a. žemėlapiuose Pilies saloje jau rodoma galinga pilis, nors 1585 m. inventoriuje yra aprašytos jau tik medinės pilies liekanos.

Pilies sala yra apie 300x230 m dydžio ir iki 10 m iškilusi virš vandens. Nuolaidesnė tik PR salos pusė šalia pelkės, įsiterpusios į salą. 1997 m. kasinėjant salos ŠV smaigalyje aptikta ryškesnių statinio žymių – akmeninių pamatų, surištų kalkių skiediniu, fragmentų. Tyrinėjimai parodė, jog čia XVI–XVII a. yra buvęs medinių ir bent vieno mūrinio pastato kompleksas.

Vandens paplautame P ir PR salos krante randami akmeniniai sviediniai. Ežero vandens erozijos paveiktuose salos krantuose šioje vietoje randama senų plytų, yra akmeninių grindinių. Atsitiktiniai radiniai byloja apie gerokai senesnę nei

XVI–XVII a. Pilies salos praeitį. Kultūrinių sluoksnių išplitimas, pobūdis ir chronologija pietinėje ir PR salos dalyje nežinomi.

2001 m. liepos mėn. buvo kasinėta PR (perkasa 1 ir 1A) ir R salos dalyje – plotas 2. Iš viso buvo ištirta 141 m^2. Ekspediciją organizavo VLPIC. Ji buvo finansuojama iš *Culture Clash or Compromise* programos lėšų (programą rėmė *The Bank of Sweden Tercentenary Foundation*). Ekspediciją rėmė ir Žemaitijos nacionalinis parkas.

Perkasos 1 ir 1A buvo iškastos Pilies salos PR dalyje, per 9 m nuo stataus salos P kranto. Šioje vietoje yra neaukštas apie 20 m pločio pylimas, einantis salos pakraščiu.

Plotas 2 buvo žvalgytas salos R dalyje, aikštelėje, kurią R riboja iki 3 m aukščio salos krantas, ŠR nužemėjantis iki vandens lygio, PV pusėje – natūralus pylimas, Š ir ŠV pusėse – tvenkinys. Prieš šį tvenkinį yra nedidelis pakilimas, tokie pat nedideli pylimėliai žymūs ir paežerėje, aikštelės PR ir R pusėse. Aikštelė, kurioje buvo kasinėta P–Š kryptimi, yra iki 20, o V–R kryptimi apie 50 m dydžio.

2001 m. Pilies saloje buvo kasinėjama siekiant aptikti senosios medinės pilies pėdsakų. Nustatyta, jog salos PR pakraštyje tokių pėdsakų nėra. Čia išsiskiriantis pylimas aukštoje salos pakrantėje yra ne žmonių rankų, bet gamtos darbas. Į ŠR nuo šio pylimo, link pelkės saloje, kur virš priemolio guli storesnis priesmėlio sluoksniukas (perkasa 1 ir 1A), žmonių gyventa jau neolite ar bronzos amžiuje (rastas židinys, titnago skeltė su retušu, akmeninis kirvukas). Kultūrinio sluoksnio nepastebėta – gyventa, matyt, neilgai, gal epizodiškai.

Salos R krašte, žemiausioje salos vietoje, savotiškame pusiasalyje tarp ežero ir pelkės, aptiktos statinių liekanos. Iš to, kas buvo atidengta, galima spėti, jog šioje vietoje žema salos pakrantė buvo sutvirtinta ilgu ištisiniu mediniu pastatu – siena. Šiam statiniui buvo sukrauti akmeniniai (nesurišti skiediniu) pamatėliai. Vienur pamatai susidėjo tik iš vienos eilės akmenų, kitur – iš dviejų ir trijų. Apie 5,5 m pločio statinys paežere tęsėsi mažiausiai 40 metrų. Ilgasis pastatas buvo suskirstytas į apie 3 m pločio atskiras patalpėles. Pastato pamatai iš ežero pakrantės pusės apardyti, į P nuo tyrinėto ploto jau nuplauti ežero. Tyrinėtame plote neaptikta židinių ar krosnių liekanų. Labiausiai tikėtina, jog statinys buvo gynybinės paskirties.

Atkastų liekanų datavimas neaiškus. Kultūrinio sluoksnio nėra, o negausūs radiniai tyrinėtame plote labai įvairūs – nuo lipdytos keramikos iki puodyninių koklių ir glazūruotų šukių su būdingu XVII a. profiliu. Naujai rastas paminklas išsiskiria labai aiškiai sudėtais akmeniniais pamatais, analogijų kuriems turime nedaug. Datuojant kol kas siūloma viena alternatyva – arba tai XV–XVI a. medinės pilies liekanos, arba senesni, gal vikingų laikų, įtvirtinimai.

Paminklas jau yra smarkiai gamtos apardytas ir ežero vandens ardomas toliau – kasmet PR salos krante plaunamas krantas ir virsta medžiai. Netenka abejoti, jog tyrimus Platelių ežero Pilies saloje reikia tęsti.

SEARCHES OF A CASTLE IN THE CASTLE ISLAND OF THE PLATELIAI LAKE

In 2001 WLPCH investigated further the fortifications of the Castle island in the Plateliai lake as related to a former castle mentioned in historic sources. During investigations a structure of defensive purpose 40 m long and about 5.5 m wide was found on the E edge of the island. The structure was divided into premises approximately 3 m wide. It is presupposed that these are remnants of a wooden castle of the 15th–16th centuries or fortifications from the Viking times.